



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Opus pulcherrimu[m] de tribus vsitatis christianoru[m]
actibus: oratione videlicet: ieiunio [et] elemosyna**

Guntherus <Parisiensis>

Basilee, 1507

VD16 G 4140

Cap[itulum]. I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30791

bet partes quot dictiones: quoniam idem est pars orationis et dictio. Cum ergo dicitur: Priscianus legit: hec oratio duas partes habet. Si hoc dicas: priscianus legit librum: huius orationis tres partes sunt, et de ceteris hoc modo. Secunda tot habet partes quot extremitates siue terminos quod neque plures nec pauciores possunt esse quam duo: id est subiectus et predicatus: siue ambo exprimentur: ut cum dico/socrates legit, siue alter in altero intelligatur: ut cum dico: Pluit vel tonat, hec enim verba et que huiusmodi sunt excepta habent significationem: et ad solum deum pertinent: et in quolibet eorum etiam subiectus terminus intelligi debet: ut cum dicitur pluit vel tonat: pro eo sit ac si diceretur/deus pluit: vel deus tonat. Sunt alia que pro resolutione intelligi solent: ut legitur, id est legendi actus exercet: statur vel sedet, id est talis habet corporis positio, et de ceteris ad hunc modum. ¶ Rhetorica oratio tot habet partes quot diuersas diuisiones: videlicet sex que sunt/Exordium: narratio: partitio: confirmatio: confutatio atque conclusio. ¶ Catholica oratio tot habet partes quot petitiones que pro orantis arbitrio re et numero variantur. Re quidem/dum alius petit iste quam petit ille, Numero autem dum plura vel pauciora petit ille quam petit iste: quibus omnia que recte petuntur, id est pro salute anime: quolibet multa fuerint: unum tamen

cogruere dici possunt propter unum finem ad quem tendere debet: quem notauit dominus in euangelio cum diceret: Porro unum est necessarium. Et Dauid in psalmo: Unam petitionem a domino hanc requiram ut in habitate in domo domini omnibus diebus vite mee. Dominus tamen in illa orandi forma quam nobis tradidit propter septiformem spiritus sancti gratiam/que plenius de celesti schola ueniebat/quam et nobis cupiebat infundere: septem posuit petitiones/de quibus (ipso uolente) aliquid dicenda erunt cum de forma orationis tractare ceperim. Et cetera quidem orationes per uerba indicatiua explicantur. Catholica hoc pro imperatiuum fieri solet: quod tamen modus cum ad deum dirigitur: non tam imperatiuum quam deprecationis dicendum est: propter excellentiam creatoris: cui neminem dignum est impare. Nec enim curandum est oranti quid iubeat presciantur/sed quid deo suo debeat christianus.

Remissa igitur tetracola, id est per quadrimembri diuisione orationis: alias suis officibus relinquentes/hanc nram que tamen fidelium est et ad nos precipue uidetur pertinere diligenter inspiciamus uidelicet quid ipsa sit: quid in se contineat: in quibus obtineat: quid ad ipsam pertineat: quid oranti conueniat: quid orando pueniat. Proinde quantum ad suscepti operis necessitatem uidetur satis cogruere diste-

Luce. 10
Ps. 26

niri si dicat hoc modo:

Capitulū secundū.

Catholica oratio est regularis et pensata pro salute anime vel his que ad illam potest valeat diuine pietatis imploratio. Nunc ipsam quoque diffinitionem ad maiorem rei diffinitionem diligentius exponamus. Imploratio ponitur hic tanquam genus et principium orationis: quoniam (ut dicunt philosophi) cuiuslibet rei diffinitio a genere trahi debet: ut si velis hominem diffinire/necessesse est a genere incipias: ut dicat: homo est animal. Sed quia nondum cuiusmodi animal sit homo demonstratum est: necesse est ut accedant substantiales differentie/ut eorum accessu diffinitionem perficias hoc modo: Homo est animal rationale mortale. Animal quidem genus est: rationale mortale differentie substantiales: que etiam specificiter dicuntur: eo quod accedentes generi speciem constituunt. Sed hec tropologica ingressus in suis isagogis satis erudite tradidit Porphyrius nobis breuiter memoranda erant ut doceremus hanc diffinitionem catholice orationis que data est a deo perfectam esse et cum suo diffinitio conuertibile ut nihil vel de trahi debeat vel apponi necesse sit. Est igitur imploratio genus orationis: quemadmodum ani-

mal gen^o hominis: Cetera vero pro substantialibus differentiis adiecta sunt: quemadmodum rationale mortale in hominis diffinitione.

Capitulū tertium.

Horum prima est que sic ponitur/ diuine pietatis: quorum alterum/ videlicet pietatis/ eo sensu positum est: quia tota orantis intentio ad hoc tendere debet ut deum sibi propitium ac propitium valeat promereri. Nam et vere orationis semper hic finis est: siue cum deo optata tribuit: ut Petro oranti pro Dorcbade suscitanda: siue cum petita quidem negat/ sed potiora largitur: ut Paulo petenti ut angelus sathane ab eo discederet: seu etiam cum quedam crudeliter videtur operari/ ut in submersione egyptiorum clamantibus filiis israel: in expugnatione amalech ad secretam moysi orationem: in eruptione nuncio regis non tam imprecante propheta quam orante: in contritione gentium clamantium in celum machabeis. Nec enim omnia diuine virtutis opera et his similia que passim scripturis sacris inserta sunt de fonte pietatis manasse non est ambiguum: vel ut deus fideles suos ab impijs oppressos poterit eriperet: vel ipsis impijs quos ex vita diuturna prouidebat/ posse fieri nequiores/ accelerata morte sequentium malorum

Act. 9

2. Cor. 128

Exod. 242

Exo. 172

4. Reg. 52

1. Macha beoz. 4.